

תאיר ניר

בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א

בס"ד, גליון מס' 81

פרשת וישב כ' בכסלו תשע"א

בס"ד

הציבור הרחב מוזמן
לכנס התעוררות
והתחזקות באמונה מפי
הרב ניר בן ארצי שליט"א

ביום ראשון כ"א בכסלו (28/11)
בשעה 20:00
בביה"כ "מורשת יהודית"

*** ביישוב אלקנה ***

באלה באלקנה

בס"ד

הציבור הרחב מוזמן
למסיבת חנוכה
 בהשתתפות
 מו"ר הרב ניר בן ארצי שליט"א

ב"ה ביום רביעי בשעה 19:00
אור לכ"ה בכסלו תשע"א (1/12)
נר ראשון של חנוכה
בביה"כ "רינת ישראל"
תלמים

ברוצנים הבאים!

בס"ד

אגם הוצאות
לבקר ולהתעדכן באתר
"תאיר ניר"
 בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א
 כניסים וסילוני דבר בגלגל האלף
 סילוני השבועי של הדבר
 רישום לקבלת האלון השבועי לחייל
 סילוניות, אידיילים וסיליית תמונות
www.tairneri.co.il

זמני שבת
 כנסת תלמידי

ירושלים	16:00
ת"א	16:15
חיפה	16:04
ב"ש	16:18

יציאת לאור ע"י

תאיר ניר

בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א
 מושב תלמים 26 ד.ת. לייש דרום 79315
 טל' 590-599-599-1 פקס 08-6610015
 דוא"ל tairneri@gmail.com

גדולי ישראל הביאו א...
רבי יעקב משה חרל"פ

חלק ראשון

שורשלת היוחסין של משפחת חרל"פ - מקורו עוד בדוד המלך. ראשי התבות של המלה **חרל"פ**: **חניא ראש לגולי פולין** - רמז לאבי המשפחה שהיה מראשי העם. כבר בנעוריו, התגלה הילד יעקב משה כצדיק וקדוש, לבד מלמדנותו המפלגת ובקיאנותו בכל מקצועות התורה ואוצרותיה. בגרותו, החל ללמד אצל ר' **צבי מיכל שפינא** הצדיק האלוקי, שנטע בקרב תלמידו הצעיר את השאיפה לצדקות מפלגת ולתורת הנסתר.

על אף שהיה רבנו בראשית שנות העשרים לחייו, היו הרבנים בירושלים מתחשבים תמיד בדעתו והשפעתו על כל מי שבא במגע אתו הייתה גדולה. פעם בא אליו ד"ר ויצמן ושהיה נשיאה הראשון של מדינת ישראל, בהצעה לתקנות צבוריות שיגרמו לפגיעה בתורה וביראת ה'. רבנו המשיג לו את הענין לתזמרת שבה מספיק שנגן אחד יזיף וכל התזמורת תשמע מזנפת. והנה, על אף שכבר נסו רבות לשנות את דעתו של ד"ר ויצמן ללא הצלחה, דבריו רבינו פעלו על האיש כבמטה קסם ומיד שינה דעתו מפני דעת הרב חרל"פ.

אנשי ירושלים שראו את רבי יעקב משה כממשיך דרכו של ר' צבי מיכל, החלו עד מהרה מתקבצים בביתו שבשכונת שערי חסד. הסעודה השלישית של שבת הפכה אצלו לשלחן חסידי והיחס אליו היה כאל אדמו"ר. **הגאון הרב הרצוג** אמר פעם, שאיננו מבין את הנושעים לחץ לארץ כדי לבקר את האדמו"רים הצדיקים, כי הלא יש לנו כאן בןשקאל את הרב חרל"פ והוא אדמו"ר לכל דבר.

מפנה מיוחד קרה לרבינו באמצע חייו... (המשך אי"ה בשבוע הבא)

את התשובות לדמיה, יש לשלוח לפנה: 08-6610015 או בדואר אלקטרוני: tairneri@gmail.com

ילדי שעשועים

מאכיל רעבים

מעשה שספר מפי כבוד **הרב מאיר אבוחצירא** זצ"ל, שבהיות **רבי יעקב אבוחצירא** זצ"ל כבן עשר שנים, היה עם הוריו בעיר תאפילת. באותו זמן פקד רעב גדול את כל אזורי מרוקו ולא היה מה לאכל, לא עלינו. באחד הימים נגשה אמו של רבי יעקב ואמרה לו: "בני יקירי מה נעשה! הנה אין לי מה לתת לך לאכל והרעב מציק לכלנו". רבי יעקב חשב לרעג ואמר לאמו: "אמא! אולי אצא אני אל השוק ובעזרת השם אמצא משהו כדי להחיות את נפשנו". אמרה לו אמו: "למה לך בני, הכי דבר ידוע שהרעב גדול וכל השוק ריק, מה תמצא אתה?" אמר לה רבי יעקב: "בכל זאת אנסה מזלי".

יצא אל השוק ובדרךכו קרוב לשוק מצא איש פושי ושאינו מחזה רגיל במרוקו) והאיש רכוב על פרה גדולה ולשני צדיה היו שני שקים מלאים בחטים מבחרים. נגש הפושי אל רבנו ואמר לו: "יגד נחמד, אולי אתה רוצה לקנות חטים?" ענה לו: "כן אדוני, לזה נצאתי אל השוק!"

שאל אותו האיש: "יגש לך הורים?" ענה רבנו: "בנדיא!" "אם כן, הראה נא לי את בית הורידך", אמר לו הפושי. הלכו שניהם יחד עד פתח הבית ורבי יעקב נכנס אל אמו לבשר לה שהנה קנה חטים, שתבוא לראות אותם ולגמר עם המחיר. אמו התפלאה מאוד וכמעט שלא האמינה, ובינתים אותו הפושי הוריד השקים והניסם לחצר, ויצא.

באו רבי יעקב ואמו לשלם והנה מצאו בחוץ את הפרדה קשורה והאיש נעלם, חפשו אחריו ולא מצאו. במשך ארבעת ימי שוק, הכריזו על הפרדה ואף אחד לא בא. אז הבינו כי בנדיא היה זה **אלהו הנביא** אשר פידוע לפעמים הוא נדמה פערבי, זכו בחטים וגם בפרדה. שמחה גדולה הייתה בבית רבנו והברכה שרתה באותם החטים, ויאכלו וישבעו מאד.

(מהוך: "ילדי שעשועים")

עיון אלהים

מסביב לשלחן השבת

"ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם... ואחרי כן יצאו ברבש גדול" (בראשית טו, יג-יד)

בפרשתנו אנו מתחילים לקרוא את קורותיו של יוסף הצדיק: חלומות המלוכה שחלם, קנאת האחים ומכירתו למצרים, הנסיון שהיה לו עם אשת פוטיפר שבעקבותיו השלך לבית הסהר ופתרון החלומות של שרי פרעה.

בתחלת הפרשה, מספרת לנו התורה שיעקב שלח את יוסף לשאל בשלום אחיו: "ונשלחם מעמק חברון". ומיד שואל נש"י: "והלא חברון בהר (ולא בעמק)! אלא **מעצה עמקה** של אותו צדיק הקבור בחברון, לקים מה שנאמר לאברהם בברית בין-הבתרים: כי גר יהיה זרעך". ומה הייתה אותה עצה עמקה? מאז ברית בין הבתרים שבה הובטח לאברהם שצאצאיו יהיו בגלות, הקב"ה כונ את הארועים, כדי שבסופם תרד כל משפחת יעקב למצרים. בפרשתנו מתרחש השלב הראשון, זרידת יוסף למצרים. בפרשיות הבאות, נראה שלאחר יותר מעשרים שנה, גם יעקב וכל המשפחה ירדו אליו למצרים וישתקעו בארץ גושן.

מדוע יוסף צריך לסבל כל-כך ולהתמודד עם צרות רבות ועגבים קשים? אלא ש"ה' צדיק יבחר", **הקב"ה שולח לצדיק נסיונות לבחון את אמונתו ודבקותו בה'**, עד שמגיע לשלמות הבטחון בה' - ואז ברעג אחד הוא עולה לגדולה. התורה מספרת לנו שהקב"ה שלח תמיד שליחים לשמר על יוסף שלא יזק: כשרצו אחיו להורגו - ה' גרם שיזרקוהו לבור. כשמכרוהו לישמעאלים - ה' גרם שעל גמליהם הם נשאו מיני בשמים. כשהגיע למצרים - פוטיפר לקח אותו לעבד "וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו". אפלו בבית הסהר - הוא נשא חן בעיני שר בית הסהר ונאשר הוא עושה ה' מצליח", וה' סיע בידו לפתור את חלומותיהם של שר המשקים ושר האופים. אם כן, למדים אנו שהקב"ה שמר על יוסף הצדיק, הגן עליו ושלח את שליחיו לשמר אותו מפל צרה, כי ה' שומר על הצדיקים והם מגינים במעשיהם הטובים ובדבקותם על כל עם ישראל!

מה רבו מעשיך ה'...

איזה קסם הופך רכבה לצלים מאורכים לצל אהר?

לקראת חג החנכה, נערך נסוי (כמובן, לא בשבת...) בו תגלו תגלית קטנה על האור ועל עולם הצבע, על הצבעים שאנו רואים ועל הצבעים שמתחבאים מעינינו.

החומרים הדרושים: פסת קרטון לבן, עפרון קצר ומחודד, מד זווית, טושים צבעוניים, מחוגה ומספריים.

אופן בצע הנסוי: 1) פתחו את המחוגה במרוח של 5 סנטימטרים. השתמשו במחוגה כדי לשקוט על הקרטון עגול בקטר של 10 סנטימטרים וגזרו אותו מהקרטון.

2) חלקו את העגול לשבעה פלחים שווים בעזרת מד זווית, כל זווית צריכה להיות בת 51 מעלות.

3) צבעו את הפלחים באדום, כתום, צהוב, ירוק, תכלת, כחול, סגול (לפי הסדר).

4) השחילו במרכז העגול את העפרון הקצר, כשהחד כלפי מטה והצבעים פונים כלפי מעלה.

5) סובבו את העגול במהירות, כאלו היה סביבון.

מה קורה? פאשר העגול מסתובב לא נתן להבחין בצבעים השונים והעגול נראה כמעט לבן.

מדוע... כי ערבוב שבעת הצבעים שבהם השתמשתם (שנגרם על ידי הסיבוב המהיר), נותן תוצאה של צבע לבן.

השנה ידע

מי אני?

1. אחי, אני ממנה תן לעבר
 2. יש לי יד זהב
 3. לא יודע מה קורה בבית הזה

הפטרונות להסביל ספר:
 1. חנור - קפה ראשון - לור
 2. לחאי - קפה ראשון - חלי
 3. חלי - חסות אית - חלי

והזכרה:
 חנור דיין - אלעזר

נקודת אור - הרב אמיר בן דוד שליט"א

מי מכר את יוסף למצרים?

כאשר אנו קוראים את פרשת מכירת יוסף, רואים אנו שלכאורה ישנן סתירות בפסוקים המתארים את מכירת יוסף. האחים מתכננים את מכירתו לישמעאלים ופתאום נכנסים המדיינים לתמונה "ויעברו אנשים מדיינים סוחרים וימשכו (מי?) ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו (מי?) את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו (מי?) את יוסף מצרימה" (בראשית לו, כח). להוסיף על התמיהות, התורה מציינת פעמיים מי מכר (בפועל) את יוסף לפוטיפר, **"והמדינים** מכרו אותו אל מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים" (שם, לו) ופעם אחת "יוסף הוכר מצרימה וינקחו פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי **מיד הישמעאלים** אשר הורדהו שמה" (לט, א).

רש"י מתייחס לבעיה זו ואומר "והודיעך הכתוב שנמכר פעמים הרבה" (לז, כח). הסתירות הן ברורות מאוד עד שנשאלת השאלה, מה רצתה התורה למסור לנו דרך הסתירות האלו?

ניתן להסביר זאת דרך עקרון "הבחירות" של בעל ה"שאגת אריה". כאשר הקב"ה ברא את העולם, נתן לאדם בחירה חופשית. אך הקב"ה גם מנהיג ומכוון את העולם. לכאורה, יש סתירה בין הבחירה החופשית לבין העובדה שהקב"ה מנהיג את העולם ומכוון כל דבר. התורה לא באה לספר לנו סיפור דברים גרידא, מה זה משנה אם המדיינים מכרו אותו או הישמעאלים?

אלא, התורה מעבירה לנו מסר חבוי-גלוי בפסוקים. היא מתארת את שני הכוחות (לכאורה) הפועלים בעולם - הבחירה החופשית והתכנית האלוהית אשר שתיהן משתלבות למציאות אחת. האחים בבחירה החופשית שלהם מכרו את יוסף למצרים ומאידך, היתה תכנית אלוהית שיוסף יגיע למצרים. כיצד רואים זאת בפסוקים? כאשר יוסף מגיע אל אחיו - **הם** מפשיטים אותו ומשליכים אותו לבור. אז: "וישבו (אחי יוסף) לאכול לחם וישאו עיניהם ויראו (אחי יוסף) והנה אורחת ישמעאלים באה מגלעד..." יהודה מציע "לכו ונמכרנו לישמעאלים וידינו אל

מאמר מפי	הרב סעדי'ה דני	הרב חנן חסן
הרב ניר בן ארצי שליט"א	האבות קידוש וסילוף שבר	הרב חנן חסן
	לאור ההלכה	הרב חנן חסן

בס"ד

מחלקת ספרי התורה
של תפילין בית א-5

ייעוץ, הדרכה ולינוי
בעת קניית ספרי תורה חדשים
לכל עדות ישראל

תפילין בית א-5

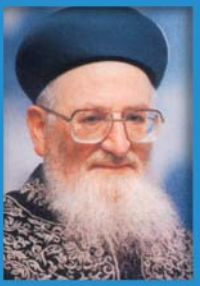
02-9975158 | 1-800-795554 **www.tefillin.co.il**

לאור ההלכה - מפסקי מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

מהלכות קידוש וסעודה בשבת

גביע קידוש ששתה ממנו בלילה ונשאר בו יין, אינו יכול לקדש עליו ביום או להבדיל עליו. אם אין לו מספיק יין - ישפוך מכוס הקידוש לכוס אחרת וישתה ממנה (ש"ע רע"א ס' י"א ובא"ח ש"ש בראשית כ"ב). המקדש על הפת - נוטל ידיו, אומר "ויכולו", מגלה את הפת ומניח את שתי ידיו על הפת. לאחר מכן מברך "המוציא" ומברך את ברכת הקידוש עד "מקדש השבת" ובוצע (ע"י בא"ח בראשית כ"ח דרכי הלכה סי' ע"ז).

אם המקדש לא יכול לשותו, יטעם ואחר כך יתן לאחד השומעים שישתה מלא לוגמיו. בדיעבד, מצטרפים כל השומעים ששותו יין ובלבד שבין כולם ישתו רביעית (ש"ע רע"א ס' י"ד).

קידש על יין ונשפך או שדיבר דברים בטלים טרם ששתה, אינו חוזר לקדש (אך יברך "בורא פרי הגפן"). אם חשב לשותו יין בתוך הסעודה, שותה יין אחרי הקידוש בלי ברכה. אם לא חשב כן, חוזר לברך ברכת הגפן בלבד (ש"ע רע"א ס' ט"ו וכה"ח שם ס"ק ק', דרכי הלכה שם).

מי שאנו חש בטוב, יכול לאכול מעט ללא קידוש, קודם תפילת שחרית של שבת כדי לסעוד את לבו. אך לשם הגאה - אסור כמו לפני שחרית שבכל יום. אומנם, מים מותר לשותו. נשים הרגילות להתפלל, יעשו אף הן כן. אך נשים שאינן רגילות להתפלל, חלה עליהן חובת הקידוש מיד בקומן בבוקר ואין להן לאכול כלום עד שיעשו קידוש (כה"ח רפ"ו ל'), גם בבוקר ישתדל לקדש על היין ולא שאר משקין (עי' ש"ע ער"ב ט').

נערך בידי הרב טל חיימוביץ

מכון "אבי'ה" - הרב סעדיה דן שליט"א

מנהיגות הבמאי

ההצגה הסתיימה למחיאות כפיים סוערות של הקהל הרב שמילא את האולם. הקהל כולו כאחד נעמד על רגליו והריע ממושכות. השחקן הראשי הרים את ידו וביקש את רשות הדיבור, הס הושלך בקהל, והוא אמר: "תודה על ההערכה הרבה שלכם, אך מי שאחראי להצלחת ההצגה ולהצלחתו השחקנים יושב איתכם בקהל. למעשה הוא האחראי לבחירת העלילה המרכזית של ההצגה, להמחזתה ולכל פרט ופרט שראיתם בה. אדם אחד שיצר עולם שלם על הבמה. הוא הצביע באצבעו על אדם שעמד בשורה הראשונה באולם ומבט הקהל הופנה אליו בליווי מחיאות כפיים סוערות. זהו הבמאי היקר שלנו!!! אמר.

השחקנים הפצירו בבמאי לעלות לבמה עד שהוא נאות לכך. הוא שיבח את השחקנים על העמל העצום שהשקיעו וציין בשמחה את הצלחת ההצגה. ואז אמר: "זכיתי כבמאי של ההצגה ללמוד השקפת יסוד על החיים, אבקש לשתף אתכם בה. למעשה כל אחד מאתנו הוא במאי, אסביר את כוונתי: כל אדם בעולם הוא שליח שבא להקרין את ייחודו, שניתן לו משמים, על במת המציאות. נכון, מצב זה בו כל אחד מבקש את הגשמתו העצמית, יכול ליצור תחרות, קנאה ושנאת חינם האחד כלפי חברו, כי כל אחד יכול להרגיש שחברו תופס כביכול או לוקח לו את במת המציאות ובכך הוא מונע ממנו את הופעתו - את חייו. אך ישנו מבט אחר המאפשר חיים, והוא אשר למדתי מהצגה זו, המבט הוא 'מבט הבמאי'.

אם כל אדם, הורה מחנך או מנהיג יאמץ בענווה מבט זה של - "לתת אפשרות לתת" - לתת לבנו, לתלמידו, לצוותו ולמונהגיו אפשרות שהם יתנו מעצמם את כישוריהם הייחודיים למען מטרה עליונה ואמיתית שיציבו לפניהם, הרי שכל אחד מהם ירגיש משמעותי ומטיב.

הבמאי זוכה לכלול בעיני רוחו את כל ההצגה, מהעלילה המרכזית ועד פרטי הפרטים הקטנים ביותר. הוא לומד את העלילה של ההצגה לעומק ויודע לפרוט אותה בהתאמה לתפקידים, לאורות, לתלבושות, למנגינות ועוד ועוד. הוא מלמד את השחקנים את העלילה כולה ואת כל אחד את תפקידו המיוחד. רק בהופעתם יחד, הם מסוגלים לצייר לעיננו את העלילה המתפתחת כרעיון חי ומובן שנגע בלב כל אחד מכם הצופים עד כדי הזדהות מלאה.

בכך מתברר לשחקנים ש"אין אדם נוגע במוכן לחברו כמלא נימה" - כלומר, לכל שחקן מקומו הייחודי על הבמה ותרומתו הסגולית להצלחת ההצגה השלמה. אלא מאפשרים להם להתאחד סביב הרעיון של ההצגה, ולגלות איך לכל פעולה שלהם יש משמעות וכיצד היא מקדמת את ההצגה הכוללת. מתוך כך, הם מוכנים ליצור מחויבות ולתת את כל כולם להצלחת ההצגה. הבמאי אינו מבקש לעצמו את הבמה, אלא הוא מבקש לאפשר לכל אחד מהם לתת מעצמו למען מטרה משותפת אחת.

לכן, אם כל אדם, הורה מחנך או מנהיג יאמץ בענווה מבט זה של - "לתת אפשרות לתת" - לתת לבנו, לתלמידו, לצוותו ולמונהגיו אפשרות שהם יתנו מעצמם את כישוריהם הייחודיים למען מטרה עליונה ואמיתית שיציבו לפניהם, הרי שכל אחד מהם ירגיש משמעותי ומטיב. בכך כל אחד יבוא לפגוש את ייחודו ולגלות את ערכו בפועל. לכן, כל אחד נדרש להיות במאי הנותן את האפשרות לאחרים לתת גם הם. נכון, הבמאי בדרך זו לא מופיע על הבמה, אלא פועל מאחורי הקלעים, אך הוא זוכה להוציא אל הפועל את ייחודו בכל שחקן ושחקן. למעשה, כך נוהג איתנו הבמאי הגדול והאמיתי - הקב"ה, הוא סיים.

דימוי הבמאי יש בו למקד את תפקיד המנהיגות בכל אדם, מקום וזמן, כדברי הרבי מחב"ד: "מנהיג מספק פרספקטיבה חדשה ונותן לנו השראה

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו הרב ניר בן ארצי שליט"א

השגחה מול בחירה

התורה מלמדת אותנו, שכל מה שאנו רואים ומבינים על מה שקורה בעולם, הכל מתחיל מהקב"ה ומסתיים בקב"ה. לאחר שיעקב אבינו לקח את הבכורה והברכה, הוא נשלח ע"י רבקה אמו ללבן, אחיה לחרן. יעקב מפחד, שמא עשיו יהרוג אותו.

הקב"ה נתן בחירה חופשית לאדם לבחור בין טוב ובין רע ומאידך, הוא מנהל את העולם מבלי להכריח את האדם לבחור בדבר מסוים. הבחירה נמצאת בידי האדם, אך הקב"ה עושה לאדם ניסים וסימנים, על מנת שיהיה מעצמו, מהו הדבר הנכון לעשות וכשהוא עושה, זוהי הבחירה שלו. לדוגמא: אשה שיוצאת מביתה ופתאום שומעת רעש של חפץ שנפל ונשבר מתוך הבית. היא חוזרת לביתה ומגלה שהיא שכחה לכבות את הלהבה של הגז מתחת לסיר. הקב"ה גרם את הרעש, כדי שהיא תחזור ותשים לב שהגז דולק. אחרת חלילה, הבית היה עולה באש. הקב"ה לא שלח מלאך שידבר איתה ויאמר לה: 'חזרי, שכחת את הגז דולק', אלא שלח לה סימן, רעש וכדו', כדי שתחזור ותראה את הגז דולק. זוהי דוגמא למקרים וסימנים רבים, שקורים לנו במשך היום בעבודה ובבית. האדם רק צריך לשים לב לסימנים ולאיתותים שהקב"ה שולח לו.

הקב"ה מדבר עם היהודי, דרך סימנים ואיתותים ששולח לו. על כן האדם צריך לשמוח על האיתותים. הנה, הקב"ה מדבר איתו, באופן

הקב"ה מתערב בבחירה החופשית, בדרך כזו שנראה כאילו שאינו מתערב. גם היהודי הפרטי, צריך להביט בעיניים אלו על כל מה שעובר ועבר עליו. אם יסתכל אחורנית, יראה שלא היה מקום למרמורים, התנגדויות ודאגות, הכל בא מדויק ולטובתו.

איש ג' גם אם הסימנים באים בצורה של תקלות, הקב"ה שולח לו אותם, כדי להאיר לאדם את הדרך, שיבחר בחירה טובה ונכונה. כך אצל יוסף הצדיק, החולם חלומות ואביו שמבין את החלומות, שומר את הדבר. יעקב אוהב את יוסף מכל בניו, כי נולד מרחל האהובה, לאחר שנות עקרות. עובדה זו, יצרה שגאה וקנאה כלפי יוסף, עד כדי כך שרצו אחיו להתנקם בו ולמוכרו למדיינים, ולישמעאלים מתוך הבחירה החופשית שלהם!

הקב"ה פועל ועושה, כדי שבסופו של דבר יגיע יוסף להיות מושל במצרים, כך שיעקב יחד עם כל שבעים הנפש יגיעו למצרים, בנחת ובדרך טובה ונעימה. דרך סיפורי התורה, הקב"ה מלמד אותנו כי העולם לא

מתנהל מעצמו. יש מנהיג לעולם וכל דבר קשור לדבר אחר.

לא לחינם לאה נישאה ראשונה ורחל היתה עקרה ואין טעות בכל מה ששרה עם דינה, שהרי דינה כמו אחיה, גם היא מהילדים המשובחים של לאה. גם לה תפקיד חשוב בבניין עם ישראל, אך כיצד? דינה היתה כמו קורבן עבור עם ישראל, כדי שמאז ועד היום הזה, ילמדו כל העולם וידעו - שעם בני ישראל לא מתערבים ולא מתבוללים. אין רשות לגוי לשאת יהודיה! אנשי שכם תכננו לקחת את

צוהר לתיבה - הרב חנן חסן שליט"א

"וישמע ראובן ויצלחו מידם" מה שמע ראובן?

ראובן אומר לאחיו "אל תשפכו דם...", יש להשאיר את דינו של יוסף בידי שמים, אך התורה מעידה על כוונתו האמיתית והנסתרת של ראובן, "למען יציל אותי מִיָּדָם". השבטים לא קיבלו את העובדה "כי אותו אהב אביהם מכל אֶחָיו", ושנאתם כלפיו הגיעה עד "ולא יָקְלוּ דִּגְרוֹ לְשָׁלוֹם". ואם באֶחָיו כך, אזי בראובן בכור יעקב, על אחת כמה וכמה, שהרי יוסף

כאשר לאה התפללה על אחותה, היתה גם רחל בראשיתו של הריון, אלא שלא היתה מודעת לכך עדיין. ברחמה של לאה רחל דינה. בזכות תפילתה של לאה על אחותה, וברחמה של לאה היתה מודעת לכך עדיין. ברחמה של לאה רחל דינה. בזכות תפילתה של לאה על אחותה, בא מלאך והחליף בין העוברים.

עלינו להתחקות אחריהם עוד מטרם לידתם. הורחל של ראובן, לביל הכלולות של יעקב, בחשבו שהוא עם רחל, אך למעשה היה עם לאה. והורחל חז"ל, שיש חשיבות גדולה למחשבתו של האדם ולכוונותיו בשעה שהוא עושה מעשה. גם בבניית חפץ, משאירות כוונותיו של הבונה את רישומם הרוחני בחפץ וכאשר מדובר באדם, על אחת כמה וכמה.

דינה, שזו תהיה כמו דוגמא שאפשר להתחנך אחד עם השני, ועם הזמן יתערבו ויתבוללו בני יעקב עם תושבי הארץ. כל התכנית של הקמת עם ישראל מאברהם, יצחק ויעקב היתה יכולה,

חלילה, לרדת לטמיון. כאשר שחטו אחי דינה את אנשי שכם ואח"כ היתה מלחמה קשה ביותר עם שאר מלכי כנען (ראה גם ילקוט שמעוני), היתה זו אזהרה לעולמי עולמים, שלא יתבוללו עם עם ישראל.

רואים אנו, שהקב"ה מכוון את העולם בדרך נסתרת - לדרך הטובה ולמטרה הסופית של העולם. הקב"ה מתערב בבחירה החופשית, בדרך כזו שנראה כאילו שאינו מתערב. גם היהודי הפרטי, צריך להביט בעיניים אלו על כל מה שעובר ועבר עליו. אם יסתכל אחורנית, יראה שלא היה מקום למרמורים, התנגדויות ודאגות, הכל בא מדויק ולטובתו.

על כן, צריך אדם להבין שאלו לא להתמרמר ולהתלונן, אלא עליו לקבל כל מה שעובר עליו באהבה וללמוד לתקן מתוך הייסורים. אם אדם שמח בייסורים שהקב"ה שולח לו - הקב"ה לא ישכח אותו, אלא יעזור לו בלי סוף. המרמורים וההתנגדויות, התלונות, הרוגז והשנאה, יוצרים קליפה קשה באדם ומנתקים אותו מהחבל שמחבר אותו לקב"ה. אדרבא, הבה נשמח ונבין שהקב"ה מתייחס ומדבר איתנו דרך הקשיים, אז נתחבר ונפתח צינורות לבורא עולם, לקבל את כל השפע המובטח, את אור משיח צדקנו שיתגלה במהרה בימינו.

מודעת לכך עדיין. ברחמה של לאה היה יוסף, וברחמה של רחל דינה. בזכות תפילתה של לאה על אחותה, בא מלאך והחליף בין העוברים. יוצא איפוא, שדינה היתה נקבה מלכתחילה ורק החליפה את מעונה למשך ההיריון. לפי פירוש זה, הורחל של יוסף בלאה, אך עיקר בבייתו ולידתו, אצל רחל. ניתן איפוא לומר על יוסף שהוא בן "משותף" לרחל וללאה, ולכן הוא מייצג יותר מכל אחיו, את החיבור והשלמות של בית יעקב, של עם ישראל כולו.

הדברים מתיישבים עם השליחות שהטיל עליו יעקב, "לֵךְ נָא רָאָה אֶת שְׁלוֹם אֶחָיו", מלשון **שלמות** וחיבור. מורכבות זו מאפשרת גם להבין בקשתה של רחל כשילדה אותו, "יוסף ה' לי בְּאֶחָר". רחל חשה בפנימיותה, שיוסף הוא "תוצר משותף", שבא לה מכוח תפילתה של לאה ומבקשת לזכות בבן **אֶחָר**, שהורחל וגם לידתו, ממנה. כאשר נולד **בְּנִימִין**, היא קוראת לו **"בן אוֹנִי"**, כנראה כדי לציין, שכן זה בא **מאונה ומחיותה**.

כעת מתגלה המכנה המשותף שבין ראובן ויוסף. מבחינת ההיגיון, אין לראובן סיבה מיוחדת להציל את יוסף, אך לפתע מתעורר אצלו חוש רדום, **"וישמע ראובן ויצלחו מידם"**. סתם הכתוב ולא פירש מה **שמע**. מדובר ב"אוזן פנימית" השומעת קול קורא, שהוא מה"על מודע" ומעל ההגיון, שכמו אמר לו להתנגד. פתאום הוא חש זיקה ליוסף, עד שאינו מוכן להשלים עם פגיעה באחיו הייחודי, הדומה לו, אח משתי האמהות. הוא מרגיש חובה להשיבו שלם אל אביו, **"ויצלחו מידם"**.